

ÎNCHEIERE

21 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,

judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Oleg Sternioală

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Liudmila Tiora împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Tiora împotriva Asociației de Coproprietari în Condominiu nr. 162 cu privire la încasarea plăților salariale și acțiunea reconvențională intentată la cererea Asociației de Coproprietari în Condominiu nr. 162 împotriva Liudmillei Tiora cu privire la declararea nulității contractelor individuale de muncă, anularea ordinelor de angajare și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La 02 august 2016, Liudmila Tiora a depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației de Coproprietari în Condominiu nr. 162 (reorganizată din Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 162) cu privire la încasarea plăților salariale.

În motivarea acțiunii a menționat că, prin decizia Camerei Înregistrării de Stat din 02 iulie 2014 a fost înregistrată în Registrul de stat al persoanelor juridice în calitate de președinte al ACC nr. 162, iar potrivit procesului-verbal al adunării împuterniciților ACC nr.162 din 16 iulie 2014 i s-a stabilit un salariu lunar în mărime de 3000 de lei.

Menționează că la 06 noiembrie 2015, fiind înregistrat ca președinte al ACC nr.162 Cazacu Mihail, au încetat raporturile sale în calitate de președinte al ACC nr.162, ultimul salariu fiind încasat pentru luna septembrie 2015 în mărime de 2475 de lei (retribuția netă).

Afirmă că din 01 octombrie 2015 și pînă la 06 noiembrie 2015, ACC nr. 162 înregistrează o restanță la salariu în mărime de 2996,46 de lei, pentru prestarea serviciilor de președinte.

Susține că în baza ordinului nr. 1 din 02 iulie 2014 și a contractului individual de muncă din aceeași dată, a fost angajată prin cumul în cadrul ACC nr. 162 în calitate de măturător cu un salariu de 1200 de lei.

Relevă că ultimul salariu în calitate de măturător l-a încasat în luna septembrie

2015 în sumă de 998,40 de lei (retribuția netă), iar relațiile sale cu ACC nr. 162, în calitate de măturător au încetat tacit din 01 ianuarie 2016.

Consideră că din 01 octombrie 2015 și pînă la 31 decembrie 2015, ACC nr. 162 înregistrează o restanță la salariu în mărime de 2995,20 de lei, pentru serviciile prestate în calitate de măturător.

Menționează că în baza ordinului nr. 3 din 01 noiembrie 2014 și a contractului individual de muncă din aceeași dată, a fost angajată prin cumul în cadrul ACC nr. 162 în calitate de contabil, cu un salariu de 1200 de lei.

Relevă că ultimul salariu în calitate de contabil l-a încasat în luna septembrie 2015 în sumă de 998,40 de lei (retribuția netă), iar relațiile sale cu ACC nr. 162, în calitate de contabil nu au încetat, însă nu este remunerată corespunzător.

Consideră că din 01 octombrie 2015 și pînă la 31 iulie 2016, ACC nr. 162 înregistrează o restanță la salariu în mărime de 9984 de lei, pentru serviciile prestate în calitate de contabil.

Susține că la 14 ianuarie 2016 s-a adresat ACC nr. 162 cu privire la achitarea restanțelor salariale, însă nu a primit răspuns.

Ulterior la 13 iunie 2016 s-a adresat repetat către ACC nr. 162 cu privire la achitarea restanțelor salariale, însă la fel nu a primit răspuns.

Afirmă că a lucrat 523 de zile în calitate de președinte, 548 de zile în calitate de măturător și 639 de zile în calitate de contabil la ACC nr. 162, fiind justificată încasarea compensației concediului de odihnă anual nefolosite pentru fiecare funcție deținută, după cum urmează: pentru funcția de președinte – suma de 4443,64 de lei; pentru funcția de măturător – suma de 1414,04 lei și pentru funcția de contabil – suma de 1649,76 de lei.

Solicită încasarea din contul ACC nr. 162 salariu pentru funcția de președinte în mărime de 2996,46 de lei, salariul pentru funcția de măturător în mărime de 2995,20 de lei, salariu pentru funcția de contabil în sumă de 9984 de lei; încasarea sumei pentru concediul anual de odihnă pentru timpul lucrat: în calitate de președinte în mărime de 4443,64 de lei, în calitate de măturător în mărime de 1414,04 lei, în calitate de contabil în mărime de 1649,76 de lei; încasarea despăgubirii potrivit art. 330 din Codul muncii în valoare totală de 4294,77 de lei, a prejudiciului moral în sumă de 3000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 25 octombrie 2016 s-a primit în procedură acțiunea reconvențională înaintată de ACC nr. 162 împotriva Liudmilei Tiora cu privire la declararea nulității contractelor individuale de muncă și a ordinelor de angajare (vol.1, f.d.139-140).

În argumentarea acțiunii reconvenționale a invocat că angajarea Liudmilei Tiora în calitate de măturător este fictivă, deoarece obligațiile acestei funcții au fost exercitate de Vasile Trus pînă în noiembrie 2014, iar din decembrie 2014 – de către Mihail Vartic, totodată funcția de contabil a fost exercitată de Ana Pluta.

Consideră că actele juridice sunt lovite de nulitate absolută în baza art. 217 alin. (1) din Codul civil.

Solicită declararea nulă a contractului individual de muncă din 02 iulie 2014 încheiat între Liudmila Tiora și CCL nr. 162; anularea ordinului nr. 1 din 02 iulie 2014 privind angajarea Liudmilei Tiora în calitate de măturător; declararea nulă a contractului individual de muncă din 01 noiembrie 2014 încheiat între Liudmila Tiora și CCL nr. 162; anularea ordinului nr.3 din 01 noiembrie 2014 privind angajarea Liudmilei Tiora în

calitate de contabil; încasarea cheltuielilor de judecată (vol.1, f.d.105-106).

Prin hotărârea Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău din 12 decembrie 2016 s-a respins acțiunea intentată la cererea de chemare în judecată a Liudmilei Tiora împotriva ACC nr. 162 cu privire la încasarea plăților salariale. S-a admis parțial acțiunea reconvențională înaintată de ACC nr. 162 împotriva Liudmilei Tiora cu privire la declararea nulității contractelor individuale de muncă, anularea ordinelor de angajare și încasarea cheltuielilor de judecată. S-a recunoscut nul contractul individual de muncă din 02 iulie 2014 încheiat între Liudmila Tiora și CCL nr. 162 pentru funcția de măturător și s-a anulat ordinul nr.1 din 02 iulie 2014 privind angajarea Liudmilei Tiora în funcție de măturător. S-a recunoscut nul contractul individual de muncă din 01 noiembrie 2014 încheiat între Liudmila Tiora și CCL nr. 162 pentru funcția de contabil și s-a anulat ordinul nr.3 din 01 noiembrie 2014 privind angajarea Liudmilei Tiora în funcție de contabil al CCL nr. 162. S-a încasat de la Liudmila Tiora în beneficiul ACC nr. 162 cheltuielile de judecată în sumă de 400 de lei – taxa de stat achitată la înaintarea acțiunii reconvenționale (vol.1, f.d.193-203).

În susținerea poziției sale prima instanță a reținut că, Liudmila Tiora pentru perioada pretinsă conform cererii de chemare în judecată inițiale nu a prestat de fapt munca în calitate de administrator al CCL nr. 162, odată ce la 05 mai 2015 în această funcție a fost ales Cazacu Mihail, motiv din care se va respinge solicitarea cu privire la încasarea salariului, a compensației și respectiv a compensației pentru concediul nefolosit pentru perioada solicitată, odată ce potrivit normelor de salarizare și achitare a indemnizațiilor de diferit tip, salarizarea și achitarea indemnizațiilor are loc nemijlocit pentru munca efectiv prestată, ceea ce nu se înregistrează la caz. Pe cale de consecință nu se poate pretinde la despăgubiri morale conform art. 330 din Codul muncii.

La fel, prima instanță a mai reținut că pentru perioada invocată cu privire la încasarea salariului restant, a indemnizațiilor, a compensațiilor corespunzătoare și a prejudiciilor reclamanta de fapt nu a deținut funcția de administrator, atribuțiile acesteia încetînd la 05 mai 2015 sau cel târziu la 02 iulie 2015, odată cu alegerea noului administrator, motiv din care se va respinge și solicitarea cu privire la încasarea salariului restant pentru funcția de administrator și respectiv a compensațiilor, indemnizațiilor și prejudiciului corespunzător.

Totodată, prima instanță a constatat faptul că contractele de muncă încheiate de Liudmila Tiora în calitate de administrator al CCL nr. 162 și Ludmila Tiora în calitate de angajat (saliat) nu corespunde prevederilor legale, deoarece art.45 și art.46 din Codul muncii stabilesc expres părțile contractului de muncă ca fiind angajat și angajator, și deși nu este specificată expres imposibilitatea întrunirii calității date într-o singură persoană, în speță acest fapt se exclude expres.

Instanță a mai constatat faptul că prin prisma art. 261 din Codul muncii, în redacția de la momentul încheierii contractelor contestate, conducătorii unităților nu puteau să cumuleze funcții la unitatea pe care o conduce.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017 s-a respins apelul declarat de Liudmila Tiora și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

La 02 iunie 2017 Liudmila Tiora a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale în sensul formulat și respingerea acțiunii reconvenționale.

În motivarea recursului a invocat că, instanțele inferioare au declarat irelevante

prevederile art. 84 alin. (2) și (3) din Codul muncii în coroborare cu art. 261 alin. (1) din aceeași lege în redacția actuală și art. 16 alin. (4) din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, însă după modificările operate în Codul muncii, raporturile de muncă cu CCL nr. 162 nu mai întrunesc temeiurile de nulitate.

Susține că instanța de apel eronat a aplicat art. 251 din Codul civil, întrucât relațiile din speță sunt reglementate de Codul muncii ce nu pot fi aplicate speței.

Consideră că instanțele inferioare eronat au supus reclamanta să probeze cele invocate, deși legislația muncii apreciază sarcina probațiunii după partea pârâtă, fiind contrar practicii naționale și Curții Europene.

Prin recursul suplimentar, menționează că instanțele inferioare nu au respins acțiunea reconvențională ca tardivă, prin aplicarea prevederilor art. 355 alin. (1) lit. a) din Codul muncii.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Potrivit art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul reține că din materialele cauzei nu se poate desprinde momentul comunicării recurentului deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017 (vol.2, f.d.9-26), însă aceasta a fost expediată părților prin scrisoare de însoțire nr.8991 din 17 mai 2017 (vol.2, f.d.28), iar recursul a fost declarat la 02 iunie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererea de recurs (vol.2, f.d.31-33). Prin urmare, calea de atac se consideră exercitată în termen.

Alegațiile invocate în recurs precum că, instanțele inferioare au declarat irelevante prevederile art. 84 alin. (2) și (3) din Codul muncii în coroborare cu art. 261 alin. (1) din aceeași lege în redacția actuală și art. 16 alin. (4) din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, însă după modificările operate în Codul muncii, raporturile de muncă cu CCL nr. 162 nu mai întrunesc temeiurile de nulitate, nu pot fi reținute, deoarece potrivit art. 56 alin. (1) din Codul muncii, contractul individual de muncă se încheie în baza negocierilor dintre salariat și angajator. Încheierea contractului individual de muncă poate fi precedată de circumstanțe specifice (susținerea unui concurs, alegerea în funcție etc.). Astfel, contractele individuale de muncă instituie drepturi și obligații corelative ambelor părți contractante (salariatului și angajatorului).

Mai mult, dispozițiile art. 261 din Codul muncii în redacția actuală nu pot fi aplicate speței, întrucât modificările au fost operate în temeiul Legii nr. 205 din 20 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003, publicată în Monitorul Oficial nr. 340-346 din 18 decembrie 2015, adică anterior raporturilor de muncă instituite prin contractele individuale de muncă din 02 iulie 2014 (vol.1, f.d.12) și din 01 noiembrie 2014 (vol.1, f.d.10).

Nu pot fi reținute nici cele invocate în recurs precum că instanța de apel eronat a aplicat art. 251 din Codul civil, întrucât relațiile din speță sunt reglementate de Codul muncii ce nu pot fi aplicate speței, deoarece Codul muncii nu stipulează expres raporturile de încheiere a unui act juridic cu sine înseși, iar în acest sens, se aplică principiile generale care reglementează raporturile juridice respective.

Argumentele precum că instanțele inferioare eronat au supus reclamanta să probeze cele invocate, deși legislația muncii apreciază sarcina probațiunii după partea pîrîtă, fiind contrar practicii naționale și Curții Europene, nu pot fi reținute de instanța de recurs, întrucât legislația muncii obligă angajatorul să probeze legalitatea și să indice temeiurile transferării sau eliberării din serviciu a salariatului, reieșind din dispozițiile art. 89 alin. (2) din Codul muncii, însă potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

La fel nu pot fi reținute nici cele inovate în recurs precum că instanțele inferioare

nu au respins acțiunea reconvențională ca tardivă, prin aplicarea prevederilor art. 355 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, deoarece termenul indicat în norma respectivă este destinată salariatului, dar nu angajatorului, or potrivit art. 355 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.

Instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs în esența lor constituie o interpretare a normelor de drept și o apreciere a probelor efectuate de recurent care nu pot fi puse la baza recursului, însă toate acestea au fost deja supuse examinării minuțioase și aprecierii juste de către instanța de apel și prima instanță prin prisma art. 130 și 139 din Codul de procedură civilă, în raport cu dispozițiile art. 118 din aceeași lege, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și respectiv nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs, iar instanța de apel a interpretat elocvent și a aplicat corect normele de drept incident speței, prin prisma circumstanțelor importante ale cauzei.

Completul concluzionează că, din conținutul cererii de recurs nu rezultă existența unuia din temeiurile legale de recurs, deoarece recursul devolvează exclusiv circumstanțe de drept ale pricinii, iar forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii ar putea fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel, însă asemenea temei nu se regăsește în art. 432 din Codul de procedură civilă aplicabil recursului.

Astfel, instanța de recurs notează că, recurentul nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea ilegalității deciziei instanței de apel.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul al un recurs efectiv sunt în primul rînd chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Liudmila Tiora nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată, fiind neglijate în mod clar dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că recurentul a depus prezenta cerere de recurs, după ce a avut posibilitate de a fi auzit de instanța de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr. 21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul cînd nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul, că instanțele inferioare au examinat pricina sub toate aspectele, au verificat și au apreciat corect probele prezentate și au aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție în mod unanim ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Liudmila Tiora, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Liudmila Tiora, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală